

ביזבוז משתולל בהזמנות תיכנון הנדסי

בעוד קופת-הדולרים של האוצר מת-רוקנת, ממשיכות חברות משלתיות ל-הזמין, מחוץ לישראל, עבודות תיכנון ופיקוח הנדסיות בעשרות מיליוני דולר רים, במקום להזמין בישראל ולחסוך מטבע-זר. מאמצי הוועדה לאישור יבוא ידע הנדסי, שליד המפקח על מטבע זר באוצר, להקטין את הביזבוז, עולים ב-תוהו בגלל אדישותו של שר-האוצר, יהו"ש רבינוביץ, לנושא.

לא-מכבר מסר יושב-ראש חברת "כי" מיקלים לישראל, מרדכי מקלף, ל-חברה האמריקאית, "סטרו-רוג'רס", תיכ-נון הרחבת מופעל-הפוספטים בתקציב של 5 מיליון דולר. בלחץ הוועדה לאישור יבוא ידע הנדסי הוסכם, כי רק מחצית התשלום תהיה בדולרים, ומחציתו ב-ל-

תשלום עברו. בעייה דומה קיימת עתה עם חברת-החשמל, הרוצה למסור את תיכנון תח-נת-הכוח החדשה לפחם, לחברה הא-מריקאית, "סרג'נט אנד לנדי". התיכנון יעלה 30 מיליון דולר, ועוד 10 מיליון דולר בלירות ישראליות. הוועדה לאישור יבוא הנדסי סבורה, כי לפחות שני-שלי-שים מהיקף התיכנון ניתן לבצע בישראל, אולם חברת-החשמל מתעקשת על מסי-רת רוב התיכנון בחוץ. הסיבה: מחלקת-התיכנון של חברת-החשמל אינה רוצה שיקום עוד גוף תיכנוני בישראל, שיתמצא בנושא כמוה.

גורמית-תיכנון בכירים טוענים, כי הסי-בה העיקרית להוצאת עבודות אל מחוץ לישראל היא העובדה שהדבר מאפשר ל-

ח"כ שובל: לא הועדפנו

חברת-הכנסת זלמן שובל, לשעבר מ-ראשי "בנק לייצוא", הודיע כי הבנק לא נהנה מכל העדפה מצד "בנק ישראל" או האוצר, וכי פירסום כזה, שנעשה בשעתו ביומון הארץ, הוכחש על-ידי ה-עיתון.

שובל סירב להכחיש את הידיעות כי



ח"כ שובל
חוסר מינוח

אילו עסק נגיד "בנק ישראל" משה זנ-בר בעיסקי ניירות-ערך באמצעות "הבנק לייצוא", וטען כי זנבר אומנם השתתף בישיבה הראשונה למיזוג "הבנק לייצוא" עם "הבנק הבינלאומי הראשון", אך לא בא לשאר הישיבות.

ברלב אינו אחדאי

ל"קאונטרי-קלאב" יועצו של שר-המיסכר-ההתעשייה, בן-עז אפלבוים, מסר בשם השר חיים ברלב, כי אין הוא אחראי ל"קאונטרי-קלאב", כיוון שמיתקני או שירותי ספורט אינם בפיקוח מישרד-המיסכר-ההתעשייה. אפלבוים אמר, כי נראה לו ששר-החינוך והתרבות צריך לפקח על מחירי שירותי הספורט והבריאות. ברלב הגיב על ידי-עה שהתפרטמה במדור זה, ואשר הת-ריעה על איתגובה של מישרדי הממשלה לגבי העלאת-המחירים המופרזת של ה-"קאונטרי-קלאב".

מי נעדר מן העבודה

המכון-לפיריון-העבודה-היהיוצור גילה, כי בעלי השכר הנמוך בתעשייה נעדרים מעבודתם יותר מבעלי השכר הגבוה. נתו-ני הנכון מראים, כי המשתכרים פחות מ-650 לירות לחודש היוו 40% מהנעד-רים הכרוניים בשנת 1973, בעוד שהמש-תכרים למעלה מ-1300 לירות בחודש היוו רק 17% מהנעדרים.



מקדף עם מנכ"ל יב-המזרח שחר חוסר פיקוח

רות ישראליות. לחברה האמריקאית הק-ציבו מטבע זר לפי 96 אלף שעות תיכנון, לאחר שמקלף טען בוועדה כי בארץ אין אפשרות לתיכנון כזה, וכי הגיוס-למילוי-איים כי המתכננים מעכב עבודות.

בוועדה התברר, כי המתכננים האמרי-קאיים מקבלים שכר-תיכנון בגובה 17% מהיקף העבודה, לעומת תעריף של 8% בישראל. עתה התברר, כי האמריקאים גמרו את שעות התיכנון שהוקצבו להם מבלי לסיים את העבודה, ודורשים הק-צבה נוספת לכמה עשרות אלפי שעות. התוספת הנדרשת על-ידיהם היא כחצי-מיל-יון דולר.

כאשר דרשה הוועדה מחברת-התיכנון האמריקאית להביא נימוקים, מדוע הם זקוקים לשעות רבות יותר, השיבו הא-מריקאים כי אם לא יתנו להם את התו-ספת, לא ימסרו מה שכבר עשו וקיבלו

מומיני העבודות, וכל הקשור בהם, לני-סוע מדי-פעם אל החברה המתכננת ב-חוץ-לארץ. על חשבון כספי-הציבור. כך, למשל, לצורך פיקוח על התיכנון של חב-רת-החשמל, יצטרכו לעשות לפחות 100 נסיעות של 3 חודשים כל אחת. להיטותם של מנהלי חברות ומחלקות לזכות ב-נסיעה-הינים לחו"ל, עולה למדינה עשרות מיליוני דולרים יקרים, שהיו יכולים להי-חסך על-ידי ביצוע התיכנון בישראל.

דבר חמור נוסף בהוצאת התיכנון ה-י צוצה הוא גם שהמתיכנן קובע היכן יוזמן הציוד להקמת הפרויקט. משום כך, ל-משל, מותנים כל כספי הסיוע האמריקאי בתיכנון על-ידי חברות אמריקאיות, המע-דיפות אחרי-כך את היצרנים האמריקאים בהזמנות. אילו היו עבודות-התיכנון נש-ארות בישראל, היה גם חלק גדול מהז-מנות הציוד מבוצע בישראל.

פירצה בביטוח מסכנת את רכושך

חברת-הביטוח "יובל", שביטחה כ-20 אחוזים מכל ביטוחי קריית-המלאכה, כינסה את כל הנוגעים בדבר, והציעה כי כולם ישתתפו בתיקון הנוזקים של ה-חלקים המשותפים, כאילו בוטחו על-ידי "החברה לשיקום המלאכה" שהיתה צרי-כה לעשות זאת. האסיפה לא הגיעה לכלל

הדליקה שפגעה בקריית-המלאכה בתל-אביב חשפה פירצה מסוכנת בביטוח בתים משותפים, המסכנת את רכושו של כל דייר בבית כזה. מסתבר כי אם הבית המשותף אינו דואג לביטוח החלקים המשותפים בבניין (מעליות, חדרי-מדרי-גות, מידרכות, מיתקני-אשפה), לא יעזור הביטוח שיעשה לדירה לבדה כלל, וכל ההשקעה תרד לטימיון.

הדליקה שפרצה בקריית-המלאכה ב-תל-אביב פגעה בשלושה מיבנים מתוך שניים-עשר, בהם שוכנים כארבע-מאות בעלי-המלאכה קטנים וגדולים. האש בערה במרתף, ופגעה בו בחלקים מקומת-הקר-קע. לפי הערכת יהודה פדן, סמנכ"ל חברת-הביטוח "יובל", נגרם נזק של כ-3 מיליון לירות לחלקים שבבעלות ישירה של השוכרים, וכן לחלקים משותפים של כלל שוכני הקרייה במקומות שנסרפו. מסתבר שקריית-המלאכה רשומה ב-רשם-המקרקעין כבית משותף על-ידי "החברה לשיקום המלאכה" של תל-אביב, שניהל יהודה פדן, שפוטר לאחרונה בגלל מעשי-שחיתות אישיים.

לפי חוק-הבתים-המשותפים, הנוק ש-נגרם לחלקים המשותפים צריך לחול על כלל בעלי החלקים. חלק ניכר של החל-קים המשותפים הוא בבעלות גופים כמו עיריית תל-אביב (כבישים, מידרכות), או חברת-החשמל (מיתקני החשמל). בדיקה גילתה, כי חלק ניכר של החלקים המ-שותפים נרשם על-ידי "החברה לשיקום המלאכה" בנות הקרייה, בבעלות ישירה של "החברה לשיקום המלאכה", במקום כחלקים משותפים של כלל השוכרים והי-בעלים.

חמור מכך: נראה כי "החברה לשי-קום המלאכה" לא ביטחה את החלקים הללו, הרשומים על שמה. כל הפניות של חברות-ביטוח אליה בעניין ביטוח חלקים אלה, הביאו תשובה נכונה, כי נראה שאין כל ביטוח.

מתוך כלל הנוזקים בשריפה, של כ-3 מיליון לירות, נופל נזק של כ-750 אלף לירות על החלקים הרשומים על שם "החברה לשיקום המלאכה". השריפה גרמה נזק חמור לשיבעה בע-לי-אולמות, ביניהם "אמפיסל", "רהיטי אלפרי", יבואן-החשמל "יהודה קול" טון, ואחרים. הביטוח שלהם יכול לתת להם רק את הנזק הישיר שנגרם לאולם שלהם, אולם לא ניתן לתקן נזק זה מבלי לתקן גם נזק שנגרם לחלקים משו-תפים, הגובלים באולמות שלהם.



מפוטרי פדן
חוסר ביטוח

הסכמה, כיוון שהדיירים הרחוקים מ-מקום הנזק סירבו להשתתף בהוצאות. דוגמה לשיטה זו נהוג בבית "מיגדל שלום" או בית "מרכזים" בתל-אביב, ש-שם החברה המנהלת את אחזקת המקום, גובה מכל דייר דמי-ביטוח הכוללים ב-י-טוח החלקים המשותפים. לפי חוק-הב-תיים-המשותפים רשאי כל ועד-בית לחייב כל דייר, להשתתף בביטוח החלקים המ-שותפים. רשאי, אך לא חייב, כיוון ש-"החברה לשיקום המלאכה" ומנהלה, יהודה פדן, לא עשו זאת משום-מה, סובלים עתה כל נפגעי השריפה.

ההערכה היא, כי ללא התערבות מגבוה של גורם ציבורי שסידר את הפרשה, לא יתוקנו הנוזקים. כמה שמאים מעריכים כי איתיקון הנוזקים יגרם הידרדרות ב-מצב המיבנים ולמפולות צפויות, שיגרמו אסונות-בנפש. "החברה לשיקום המלא-כה", שהיא חברה ציבורית, חייבת לשאת בתוצאות המחל של חוסר-הביטוח.

"תדיראן" גבר על "פרידמן"

"תדיראן" זינק למקום השני במכירת מוצרי-צריכה חשמליים, מאיים על הב-כורה של "אמקור". נתונים אחרונים על מכירות מקרים מראים, כי "אמקור" מוכרת כיום 55% מהשווק, לעומת קרוב ל-70% לפני כמה שנים. "תדיראן" מוכר כ-35%, והשאר מתחלק בין "קורעו" ל-"פרידמן", ששותק בגלל סגירת המיפעל. פעם תפס את המקום השני "פרידמן" עם 20%, ו"קורעו" עם 10%.

מיפעל-המקררים של "תדיראן" עובד עתה בשתי מישמרות, ומייצר כ-15 אלף מקררים לשנה. "אמקור" ו"תדיראן" מת-חרים עתה במכירת מקרר בעל שתי דל-

תות צמודות, במחיר 14 אלף ל"י יחידי דה. בשוק נמכרים גם מקררי-יבוא ב-גדלים דומים, מתוצרת "אמנה" האמרי-קאית, המותאמים במיוחד לישראל.

בשוק התעוררה דרישה לארגו-הקפאה נפרדים, בני 13 קוב, במחיר של כ-10 אלפים לירות היחידה, החוסכים את ה-צורך לקנות מקרר חדש הכולל תא-הק-פאה גדול.

כדי להשלים את מעגל מוצריו, משווק עתה "תדיראן" תנור בישול ואפיה מ-תוצרת "שביט", שיאפשר לו להציע מעגל מושלם של מוצרי-מיטבח.